

El segrest

Santiago Ramentol, periodista, professor de periodisme científic de la UAB

Aposto en favor de l'existència d'una intel·ligència còsmica. És a dir, crec en Déu. No és fàcil. Però les meves reflexions sobre la divinitat van ser recollides en un llibre d'escàs ressò, venda raquítica i presència efímera, titulat *Déu és raonable*. I em manifesto seguidor del pensament de Jesús. És a dir, em considero cristià. Tampoc no és fàcil. Perquè també he volgut reflexionar sobre la seva figura, les seves idees i les seves conviccions, i el laberint en què m'he endinsat m'ha conduït a una sortida sorprenent, però no del tot inesperada.

Per tal d'aconseguir el meu propòsit, vaig intentar reunir la millor bibliografia històrica i teològica sobre Jesús, en català i castellà, en bona part traduïda de l'anglès i una mica del francès; vaig llegir els Evangelis des de tots els angles possibles, els canònics i els anomenats apòcrifs, des de totes les disciplines aplicables, inclosa la crítica de textos; vaig seguir la vida de les primeres comunitats cristianes, les seves creences, les seves esperances i els seus debats; i vaig analitzar amb lupa (si se'm permet l'expressió) la llarga crònica de les esglésies que s'autoproclamen cristianes, amb una atenció especial per la catòlica. I em sap greu: he arribat a la conclusió (mai definitiva) que Jesús va ser una persona meravellosa, un pensador excepcional, un savi, però que mai va voler ser Déu. I en cap moment va pretendre crear una nova religió, ni tampoc una església tal com s'entén ara.

No és un gran descobriment ni cap novetat. Ho reconec. Altres estudiosos, catòlics i protestants, alguns de força renom, més experts que jo, han arribat a uns resultats semblants. He seguit amb atenció les seves obres. Però aquí gairebé ningú en diu ni a. Així que em disposava a escriure un llibre sobre els meus arguments i consideracions, quan vaig llegir-ne un que el feia momentàniament innecessari. Es titula *El gran secret de Jesús*, i l'ha redactat Juan Arias. Va una mica més enllà del que va escriure José Antonio Pagola, sobre el Jesús històric, per a mi una autèntica referència. Arias parla de Jesús-home i de la seva admirable doctrina. Ni més ni menys. Recomano la seva lectura.

Permeteu, però, que faci una autocita, per a situar un debat que em sembla propi del segle XXI. Jo ja vaig fer una descripció del meu Jesús en el transcurs d'una conferència que vaig pronunciar a la Universitat Catalana d'Estiu, l'any 2006, dins d'una jornada organitzada per Cristianisme al Segle XXI. La podeu llegir en la memòria impresa del curs 2006-2007, i coincideix bàsicament amb la de Juan Arias. Deia llavors que Jesús havia estat un profeta i líder espiritual (ara diria, millor, un gran pensador), que predicava un igualitarisme religiós i social, centrat en l'amor al proïsme, en la bondat, en l'esforç personal, en la pau i en la defensa dels pobres i dels exclosos; que practicava un judaisme inclusiu (sense exclusions ni fronteres), de vocació proselitista i universal (obert a les aportacions externes, sobretot helenístiques); de pensament potser proper a algunes de les branques socràtiques, partidari del fet que la virtut pot ser ensenyada, d'idees antijeràrquiques, d'actitud anticonvencionalista, afany de contestació, vinculació amb la natura i cosmopolitisme; i que proclamava un regne de Déu sense intermediaris i amb lleuger to apocalíptic (probablement empeltat), molt propi, d'altra banda, de l'època.

Vaig afegir que havia estat executat a la creu a causa d'aquestes idees. No perquè volgués salvar la humanitat d'un estúpid pecat original, o de no sé quantes febleses i iniquitats. Ell no volia morir. El van proscriure, no els jueus (ell ho era), sinó les jerarquies religioses de l'època. I el va traïr un dels seus deixebles, almenys segons els evangelis canònics, encara que no segons el de Judes. El van condemnar a mort i el

van torturar cruelment. ¿Quin estrany Déu (anomenat pare) es fa linxar i sacrificar a ell mateix fet home (anomenat fill), en aquestes condicions extremes, per redimir no sé quins pecats comesos per un éssers que ell mateix va crear? Demano al Papa, cardenals, bisbes i capellans que millorin la seva oferta.

Comparteixo amb José Antonio Marina que la religió ha aportat avenços considerables a la història de la humanitat i, en alguns casos, ha accelerat el procés d'humanització. Reconec que la religiositat forma part dels nostres repertori vital. I sé que hi ha moltes dones i homes fent el bé en nom de la religió, aquí i allà. Sospito, al mateix temps, que les estructures religioses més aviat han estat perjudicials. I sento el temor que continuïn pel mateix camí. Així que, endinsats en el segle XXI, penso que ja no cal debatre sobre la misogínia eclesial (quina neciesa), ni sobre el celibat imposat (quina ximpleria), ni sobre les causes de la pederàstia tapada (quina infàmia), ni sobre la necessitat de democratitzar les estructures (ja s'ho faran)... Crec que ha arribat el moment de revisar-ho tot, de dalt a baix.

Un incògnit, però erudit i clarividant, pensador jueu, nascut a un recó del món, va anunciar fa més de dos mil·lennis que calia tornar bé per mal, estimar els altres com a un mateix, fins i tots els enemics; que calia no jutjar per no ser jutjat, ni condemnar si no es volia ser condemnat; que els primers serien els últims, i els últims, els primers; i que aquells últims (que serien primers) eren els exclosos (en aquells temps, també les dones), els pecadors, els malalts i els pobres.

I alguns que s'atribueixen l'exclusiva de la seva representació ens l'han segrestrat.

13 abril 2010